

АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

Сиром'ятникова О.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Адаптивне управління в умовах мінливого навколишнього та внутрішнього середовища, що характеризується високим рівнем невизначеності, дозволяє не тільки вчасно виявити зовнішні загрози для підприємства, а й дає змогу на основі оцінки ситуації, враховуючи внутрішні сильні й слабкі сторони підприємства, приймати зважені управлінські рішення, що будуть спрямовані на запобігання кризових явищ або на ліквідацію їх наслідків у період подолання криз. Запорукою стабільного функціонування та адаптивного розвитку промислового підприємства може стати його еволюціонування, при цьому формування його структури залежить як від впливу зовнішнього середовища, що зумовлено складом і інтенсивністю факторів, які впливають безпосередньо на суб'єкт господарювання, так і від його внутрішніх властивостей. Найважливішою умовою виживання в кризових умовах виступає необхідність постійної адаптації. Склад факторів та сила їх впливу зумовлюють форми та параметри взаємодії суб'єкта господарювання із зовнішнім середовищем в контексті адаптивного управління. Суб'єкт господарювання, як об'єкт адаптації, може відчувати стабільну або структурну форму адаптації [1].

При стабільній адаптації суб'єкт господарювання еволюціонує під впливом субстаціонарних діючих сил, спираючись на властивості елементів своєї внутрішньої структури, і адаптація протікає без її зміни. Структурна адаптація протікає в кризових умовах, коли діючі сили стають нестаціонарними. При цьому слабкі зв'язки між елементами внутрішньої структури руйнуються. Як наслідок, можливі три варіанти розвитку підприємства: прогресивна структурна адаптація; регресивна структурна адаптація; загальна деградація структури суб'єкта, що призводить до кризи. При прогресивній структурній адаптації елементи структури під впливом факторів, сила яких поступово зростає, утворюють більш сильні зв'язки. Як наслідок, внутрішня структура посилюється, а суб'єкт господарювання набуває здатності витримувати значні зовнішні впливи. При регресивній структурній адаптації здатність витримувати зовнішній вплив знижується. Якщо за умови низької динамічності елементів вплив факторів збільшується дуже швидко, то слабкі зв'язки між елементами рвуться, а нові не встигають виникати. Структура об'єкта змінюється без її посилення – деградує. В умовах швидкої динаміки елементів може виникнути розрив зв'язків. Як наслідок виникає нова більш слабка структура, спостерігається її загальна деградація, що приводить до кризи.

Література:

1. Михайлова, О.П. Развитие эволюционной концепции адаптивного управления промышленным предприятием [Электронный ресурс] / Михайлова О. П. // Общество: политика, экономика, право ,2018. - № 8 (61). - С. 59-62.